

DECOLONIAL INTERNATIONAL NETWORK

Is de Bolivariaanse revolutie in Venezuela voorbij?

Sandew Hira

Den Haag, 31 augustus 2026

Invoering

Ik ben een groot voorstander van de Bolivariaanse Revolutie. Ik heb het geluk gehad Venezuela een paar keer te bezoeken en de ontwikkeling van de revolutie van dichtbij mee te maken. Voor anti-imperialistische revolutionairen zijn de ontwikkelingen in Venezuela sinds de aanval op Caracas op 3 januari verbijsterend.

Op 3 januari leidde een brute Amerikaanse aanval tot de dood van honderden Venezolanen en Cubanen en de ontvoering van Nicolás Maduro en Cilia Flores.

Op 5 januari heeft het Venezolaanse Hooggerechtshof vicepresident Delcy Rodríguez bevolen de presidentiële bevoegdheden als interim-president op zich te nemen.

Vanaf 8 januari begon Venezuela met de vrijlating van politieke gevangenen.

Op 21 januari bevestigde Rodríguez overeenkomsten met de VS voor de afzet van Venezolaanse olie ter waarde van 500 miljoen dollar, waarvan Venezuela 300 miljoen dollar ontvangt.

Op 29 januari heeft het Venezolaanse parlement een hervorming van de wet op koolwaterstoffen goedgekeurd om buitenlandse investeringen aan te trekken.

Op 30 januari stelde Delcy Rodríguez een algemene amnestiewet voor om de "wonden te helen" die waren ontstaan door de politieke confrontatie in de periode vanaf 1999, toen Hugo Chávez aan de macht kwam.

Op 31 januari arriveerde de Amerikaanse ambassadeur Laura Dogu in Caracas en heropende de Amerikaanse diplomatieke missie in Venezuela, die zeven jaar gesloten was geweest.

Op 21 februari verlieten Cubaanse veiligheidsadviseurs en artsen Venezuela.

De Venezolaanse olieleveringen aan Cuba zijn feitelijk stopgezet. Jarenlang leverde Venezuela zwaar gesubsidieerde aardolie aan Cuba. Op het hoogtepunt onder Chávez verscheepte Venezuela zo'n 100.000 vaten per dag naar Cuba.

Op 4 maart, tijdens een telefoongesprek met de president van de Verenigde Arabische Emiraten, Sheikh Mohamed bin Zayed Al Nahyan, Delcy Rodríguez veroordeelde de Iraanse aanvallen op de Verenigde Arabische Emiraten en andere landen in de regio en bevestigde de solidariteit van Venezuela met de VAE in alle maatregelen om de veiligheid, stabiliteit en de veiligheid van haar bevolking te waarborgen. Op 28 februari lanceerden de Verenigde Staten en Israël gecoördineerde grootschalige aanvallen op Iran vanuit bases in de Golfstaten. Iran sloeg terug.

Op 6 maart gaf Trump een vergunning af waarmee Amerikaanse bedrijven goud konden kopen van Het Venezolaanse staatsgoudbedrijf Minerven.

Op 24 juni werd Venezuela getroffen door twee zware aardbevingen kort na elkaar, met wijdverspreide schade tot gevolg.

Op 1 juli kondigde Venezuela officieel de aankomst aan van een Israëlische technische missie van het zionistische leger om te helpen bij structurele inspecties en het herstel na de aardbeving.

Op 10 juli omschreef de Israëlische premier Benjamin Netanyahu de humanitaire missie publiekelijk als niet alleen het heropbouwen van Venezuela, maar ook als het "herstellen van de relaties".

Op 4 augustus riep een groep Amerikaanse senatoren van beide partijen op tot verkiezingen in Venezuela, de vrijlating van politieke gevangenen en de bescherming van kandidaten.

Op 6 augustus zijn de regering en de oppositie een nationaal dialoogproces gestart.

Jorge Rodríguez, voorzitter van de Nationale Assemblée, leidt de regeringsdelegatie; Dinorah Figuera, een aanhangster van Juan Guaidó, vertegenwoordigt de oppositie.

Op 11 augustus kondigden Venezuela en Israël gezamenlijk een mechanisme aan voor het verlenen van consulaire diensten en kwamen zij overeen de bilaterale technische samenwerking voort te zetten.

Op 12 augustus kwamen de regering-Rodríguez en een delegatie van de oppositie overeen om gezamenlijk te proberen het Venezolaanse goud dat bij de Bank of England in bewaring is (31 ton, ter waarde van ongeveer 4 miljard dollar) terug te vorderen, voornamelijk om de wederopbouw na de aardbevingen van juni te financieren. Volgens de voorstellen die worden besproken, zouden de opbrengsten onder toezicht van het Amerikaanse ministerie van Financiën en internationale audits kunnen worden geplaatst.

Op 25 augustus kondigde Rodríguez aan dat de Venezolaanse olieproductie ongeveer 1,23 miljoen vaten per dag heeft bereikt, het hoogste niveau sinds februari 2019.

Op 28 augustus bereikten Venezuela en de VS een nieuw olieakkoord dat een aan de VS gelieerd partnerschap enorme invloed geeft op de ontwikkeling van meer dan 65 miljard vaten aan bewezen Venezolaanse reserves.

Is de Bolivariaanse Revolutie dood?

Gezien de bovengenoemde ontwikkelingen kan ik de woede en frustratie over het verraad van de steun voor de anti-imperialistische revoluties die Chávez en Maduro decennialang hebben gepropageerd, niet onderdrukken. Toch wil ik verder kijken dan deze emoties en proberen te begrijpen wat er zich werkelijk afspeelt in het land van Simón Bolívar, en een inschatting maken of er sprake is van verraad of iets anders.

Wat moeten we denken van al deze ontwikkelingen in Venezuela? Is het land feitelijk opnieuw gekoloniseerd door de VS? Is de Bolivariaanse Revolutie voorbij?

Mijn korte antwoord en stelling is: de Bolivariaanse Revolutie is niet dood, maar heeft zware klappen gekregen door de brute aanval van 3 januari en de daaropvolgende druk van de regering-Trump. Ze heeft een tactische nederlaag geleden, maar heeft nog steeds de mogelijkheid om zich te herstellen en dit om te zetten in een strategische overwinning, al is de weg ernaartoe lang en moeilijk.

Hieronder volgen mijn argumenten voor mijn stelling.

1. De Amerikaanse aanvallen zijn een tactische nederlaag, geen strategische nederlaag, althans nog niet.

Het algemene patroon van Amerikaanse militaire interventies bij door de CIA gesteunde staatsgrepen is als volgt. De interventie of staatsgreep is de eerste stap in het vernietigen van een revolutie. De volgende stap is het vernietigen van de staatsstructuur van de progressieve regering. De laatste stap is het aanstellen van mensen uit de oude orde om de staat te besturen.

In Indonesië werd de door de Communistische Partij van Indonesië (PKI) gesteunde regering van Sukarno ten val gebracht. De PKI was een van de grootste communistische partijen ter wereld.

De partij werd fysiek vernietigd door de systematische moord op 500.000 tot 1.000.000 leden en sympathisanten. Generaal Suharto werd uiteindelijk president en vestigde een meedogenloze nieuwe orde die tot 1998 standhield.

De militaire coup in Chili leidde tot de moord op duizenden leden van linkse partijen en de fascistische machtsovername door het leger.

De Amerikaanse militaire aanval op 3 januari werd niet gevolgd door de vernietiging van de staatsinfrastructuur van de Bolivariaanse regering. Er bestaat een heel netwerk van oppositieleiders in en buiten Venezuela. De meest prominente leider is María Corina Machado, die in 2025 de Nobelprijs voor de Vrede ontving. Zij overhandigde de medaille aan de Amerikaanse president Donald Trump na de Amerikaanse aanvallen in Venezuela in 2026 en de ontvoering van Maduro en Flores. Maar geen van deze mensen is aangesteld om de staat over te nemen. Het leger, de politie en de inlichtingendiensten die onder controle staan van de Chavisten zijn niet ontmanteld.

Op basis van deze feiten alleen kan men niet stellen dat de Amerikaanse aanval een strategische overwinning was. Het belangrijkste doel werd niet bereikt: de vernietiging van de infrastructuur van de Bolivariaanse staat. Het was een tactische nederlaag, geen strategische nederlaag voor de Bolivariaanse revolutie.

Dit betekent dat de strijd nog lang niet voorbij is. Die is pas voorbij met een strategische nederlaag, en dat scenario zal meer lijken op dat in Chili dan op de huidige situatie in Venezuela.

De tactische nederlaag gaat gepaard met offers. Het hierboven beschreven beleid staat haaks op de waarden van de Bolivariaanse Revolutie. Het zijn de offers die gebracht worden om de staatsmacht te behouden. De vraag is nu: vernietigen deze offers de staatsmacht?

Zijn ze de basis van de revolutie, of zijn ze nodig om betere voorwaarden te scheppen voor de voortgang van de Chavismo-strijd? De tijd zal het leren, maar de praktijk zal het uitwijzen.

2. Een zeldzame kans in de geschiedenis: een tactische nederlaag omzetten in een strategische overwinning.

Ik weet dat het vreemd klinkt, maar ik geloof echt dat de Amerikaanse aanval, die de VS geen strategische overwinning opleverde, de weg kan vrijmaken voor een strategische overwinning van de Bolivariaanse Revolutie. Laat me dat uitleggen.

Een van de grootste uitdagingen voor de Bolivariaanse Revolutie lag op economisch gebied. De systematische economische boycot en sabotage maakten het voor de Venezolanen moeilijk om economisch te overleven. Dit had zelfs tot de ondergang van de revolutie kunnen leiden, omdat de verkiezingszeges van de Chavisten niet overweldigend waren, meestal een marge van 5-10%. De belangrijkste troef van de oppositie was de dreiging van Amerikaanse interventie met als doel het hele systeem omver te werpen. De Amerikaanse aanval vond plaats met 100 doden en de ontvoering van de president en zijn vrouw. En toch heeft het systeem standgehouden en zweven twee belangrijke troeven in de lucht voor de oppositie: mogelijke economische welvaart en legitieme verkiezingen.

In de Amerikaanse propaganda wordt de indruk gewekt dat de VS de economische middelen van Venezuela beheersen. In haar toelichting op de overeenkomst met de Amerikaanse president benadrukte Rodríguez echter dat Venezuela het eigendom en de soevereiniteit over zijn natuurlijke hulpbronnen zal behouden. De overeenkomst gaat dus niet over de overdracht van controle, maar over gedeelde verantwoordelijkheid voor de ontwikkeling van de economische basis van Venezuela: de olie-industrie. De inkomsten voor Venezuela zullen enorm zijn. Het land zal naar verwachting 209 miljard dollar ontvangen onder de energieovereenkomst, gebaseerd op een gemiddelde ruwe olieprijs van 65 dollar per vat. Het huidige bbp bedraagt 111 miljard dollar. De huidige prijs ligt rond de 88 dollar. Voor Venezuela zal de uitdaging zijn om de olie-inkomsten om te zetten in economische voordelen op de lange termijn, zoals de wederopbouw van de openbare infrastructuur, de versterking van niet-oliegerelateerde industrieën en het creëren van mechanismen om ervoor te zorgen dat de inkomsten de bredere bevolking bereiken.

De Amerikanen hebben nog steeds de controle over het boycotregime en kunnen op elk moment besluiten om sancties op te leggen of op te heffen. De overeenkomst waarbij de VS Venezolaanse olie verkopen en bepalen welk deel daarvan naar Venezuela gaat, is feitelijk een beperking van de soevereiniteit van Venezuela.

Nu de economische boycot mogelijk in de toekomst overgaat in economische samenwerking en er een grote verbetering van het welzijn van de bevolking in het vooruitzicht is, ontstaat er een historische kans op groeiende, massale steun voor de Bolivariaanse Revolutie. Dat zou een tactische nederlaag in een strategische overwinning veranderen. Alles hangt af van de vraag of de overeenkomst de verwachte enorme inkomsten zal opleveren en of de regering deze inkomsten kan gebruiken om de economische situatie van de bevolking drastisch te verbeteren.

De tweede grote uitdaging voor het Chavismo is om via verkiezingen de controle over de staat te behouden. In Venezuela worden verkiezingen gehouden voor zes bestuursorganen: het presidentschap (zes jaar), de Nationale Assemblee (vijf jaar), de deelstaatregeringen (vier jaar), de deelstaatparlementen (vier jaar), de gemeentelijke overheid (vier jaar) en de gemeenteraden (vier jaar). De laatste presidentsverkiezingen vonden plaats op 28 juli 2024; voor de Nationale Assemblee, de deelstaatregeringen en de deelstaatparlementen op 25 mei 2025; en voor de gemeentelijke overheid en de gemeenteraden op 27 juli 2025.

Over vier jaar vinden de nieuwe verkiezingen plaats. Als de Chavisten de macht weten te behouden, kunnen ze zich aanzienlijk herstellen van de tactische nederlaag van 3 januari. In dat geval zal het voor de VS echter moeilijk zijn om de legitimiteit van de verkiezingen aan te vechten.

De Bolivariaanse Revolutie heropbouwen en zich voorbereiden op een nieuwe fase.

Venezuela bevindt zich in een bijzondere fase van zijn geschiedenis. De Amerikanen hadden een aanval in twee fasen gepland voor 3 januari. De eerste fase bestond uit de ontvoering van Maduro en Flores, waarbij 100 mensen om het leven zouden komen. De tweede fase zou een massaal bombardement op Caracas en andere grote steden van Venezuela zijn. Na de eerste fase belden de Amerikanen Delcy Rodríguez en gaven haar vijftien minuten de tijd om te beslissen: ofwel onderhandelingen starten, ofwel de consequenties onder ogen zien.

van de tweede aanval. Ze kreeg een lijst met de steden die gebombardeerd zouden worden, met een geschatte dreiging van 70.000 doden.

Waarom nam de Amerikaanse gangster de moeite om Rodriguez te bellen en om onderhandelingen te vragen? Waarom gingen ze niet over tot de tweede fase? Het antwoord is simpel: de tweede fase zou niet garanderen dat de staat zou instorten, noch zou het leiden tot een alternatieve regering. Het zou een periode van geweld en instabiliteit kunnen inluiden die de revolutie meer dan ooit zou radicaliseren.

De Bolivariaanse leiding was niet voorbereid op een dergelijke chantage, noch op een oorlog die verwoestende gevolgen voor het land zou kunnen hebben.

Het compromis dat werd gesloten, hield in dat een deel van de soevereiniteit werd opgegeven, met name in het tijdperk van het buitenlands beleid, maar dat de staatsmacht behouden bleef en dat men zich aan de nieuwe situatie aanpaste.

De grootste vraag voor de Chavisten is: accepteren ze een strategische nederlaag en geven ze de strijd voor het herstel van de volledige soevereiniteit op, of kunnen ze een manier vinden om de beweging na een tactische nederlaag opnieuw op te bouwen en zich voor te bereiden op de volgende confrontatie met de Amerikanen? De Amerikanen hebben geen controle over de strijdkrachten en inlichtingendiensten, twee cruciale onderdelen van de veiligheidsstructuur van het staatsapparaat. Ze zullen de status quo niet laten zoals die is. In de komende jaren zullen er nieuwe, brute en bloedige confrontaties met de VS plaatsvinden. Hoe zal dat eruitzien? Wat is het plan van de Chavisten, als ze er al een hebben? Zo niet, hoe gaan ze dan te werk bij het ontwikkelen van zo'n plan?

Na de Irak-Iran-oorlog ontwikkelde Ali Khamenei, destijds militair commandant, een langetermijnvisie voor de strijd tegen het imperialisme in West-Azië. Hij betoogde dat de VS en zionisten in de decennia na de oorlog hun ambitie om de Islamitische Revolutie volledig te vernietigen nooit zouden opgeven. Vroeg of laat zou er een eindslag komen in de vorm van een totale oorlog, een militaire confrontatie die zou eindigen in een brute onderdrukking van de Islamitische Revolutie of de verdrijving van de Amerikaanse macht in West-Azië. En na die verdrijving zou de ineenstorting van de apartheidstaat Israël volgen. Om zich voor te bereiden op die oorlog die nu daadwerkelijk gaande is, moest Iran ondergrondse steden bouwen voor de productie van geavanceerde wapens en de opbouw van een vervangbare commandostructuur. Politiek gezien was het van cruciaal belang om de bevolking te verenigen voor de eindslag. Iran wint de oorlog nu met deze visie.

Ik zie vier grote taken op de weg naar het herstel van de soevereiniteit en de wederopbouw van de Bolivariaanse Revolutie.

De eerste uitdaging is het herstellen van de steunbasis voor de revolutie. Bij elke verkiezing zal dit een grote test zijn voor de Chavistische partij. Zijn ze in staat een groot deel van de bevolking ervan te overtuigen dat zij de beste partij zijn om de belangen van het Venezolaanse volk te behartigen? Uiteindelijk draait het om het beschermen van de sociale en economische belangen van de bevolking. Nu de vooruitzichten voor economische groei veelbelovend zijn, kan de partij aantonen dat zij onder deze omstandigheden de economie en de samenleving het beste kunnen beheren in het belang van de massa?

Het tweede punt is het verenigen van een verdeelde partij. Internationale aanhangers van de Bolivariaanse Revolutie zijn geschokt door de concessies die aan de VS zijn gedaan op het gebied van de internationale politiek (Palestina, Cuba, Iran). Ik vermoed dat de emoties binnen de partij nog hoger oplopen. Deze concessies zullen leiden tot grote ontevredenheid over de Chavistische beweging.

Wordt deze ontevredenheid opgelost door overleg binnen de partij, of zal een groep zich mobiliseren om de partij te splitsen en de strijd tegen de Bolivariaanse leiding naar de straat te brengen? De ervaringen in Grenada en Bolivia hebben aangetoond dat het splitsen van de beweging alleen maar zal leiden tot de totale vernietiging van de revolutie. "Verenigd staan we sterk, verdeeld vallen we" is meer dan een slogan; het zou ons moeten herinneren aan het alternatief voor eenheid.

Het derde aspect is de visie op de toekomst. Dit vereist een heldere theoretische analyse van hoe we nationale en socialistische revoluties in de 21e eeuw moeten beschouwen, en met name tijdens de neergang van het westerse imperium. Ik werk aan een boek over de theoretische benadering van de economische transformatie van China. Daarbij behandel ik verschillende vraagstukken:

1. Wat is de theoretische basis van de transformatie en hoe is deze verenigbaar met het marxisme? Hoe relevant is het marxisme voor het begrijpen van de transformatie?

2. Zijn er andere, betere theoretische kaders om de transformatie te analyseren?
3. Wat zijn de sociale, (geo)politieke en culturele implicaties van de transformatie vanuit een theoretisch oogpunt?
4. Welke theoretische lessen kunnen we trekken uit de Chinese ervaring?

Terwijl ik veel theorieën heroverweeg, kom ik tot de conclusie dat het, in tegenstelling tot de marxistische theorie van de klassenstrijd, onder bepaalde omstandigheden mogelijk is een revolutie te bewerkstelligen die economische welvaart centraal stelt en zo de weg vrijmaakt voor buitenlandse investeringen om de economie te ontwikkelen, zoals China heeft laten zien. Het boek verschijnt begin volgend jaar en zal gratis beschikbaar zijn.

Ik ben ervan overtuigd dat de wederopbouw van de Bolivariaanse Revolutie meer inhoudt dan alleen het bedenken van pragmatische beleidsmaatregelen in een periode van constante Amerikaanse druk. Het gaat er ook om een sterke theoretische basis voor deze beleidsmaatregelen te leggen. Om deze redenen denk ik dat de Bolivariaanse Revolutie nog steeds springlevend is en uitzicht biedt op een betere toekomst.

De laatste taak is de voorbereiding op het eind van het aftellen. Hoe zullen de komende decennia er voor Venezuela uitzien? Hoe zal dat eind van het aftellen eruitzien? Een nieuwe militaire invasie gericht op het ontwortelen van de militaire, politieke, sociale, culturele en ideologische infrastructuur van de Bolivariaanse Revolutie? Dat zal een brute en zeer bloedige aangelegenheid worden.

Zijn er nog andere opties? Zal de "echte" Chavista zich afscheiden en een nieuwe politieke partij oprichten? Wat zal hun visie zijn voor de laatste aftelling?

De rol van de internationale solidariteitsbeweging met Venezuela

De Bolivariaanse Revolutie maakt een moeilijke tijd door. Ook de internationale solidariteitsbeweging met Venezuela heeft het zwaar te verduren, vooral in de poging te begrijpen wat er in Venezuela gaande is. De reputatie van Venezuela als anti-imperialistisch land heeft een zware klap gekregen. De Iraanse president Masoud Pezeshkian zei dat Iran geen Venezuela is, waarmee hij impliceerde dat Venezuela lafhartig handelde door zich niet te verzetten.

De Iraanse minister van Buitenlandse Zaken, Abbas Araghchi, zei ook dat Iran niet Venezuela was toen het tegen de Verenigde Staten vocht. Deze opmerkingen zijn kwetsend voor Venezuela, maar ze weerspiegelen de afnemende reputatie van de Chavisten in de ogen van de anti-imperialistische beweging.

Eén land dat alle reden heeft om teleurgesteld te zijn in Venezuela is Cuba. Juist nu Cuba de moeilijkste periode in zijn geschiedenis doormaakt en 30 Cubanen zijn omgekomen bij de verdediging van Maduro en Flores, moet het schokkend zijn om te zien hoe Venezuela Cuba in de steek laat en de samenwerking met Amerika opzoekt.

Ik begrijp deze gevoelens volkomen, maar ik denk dat Venezuela juist nu meer dan ooit internationale solidariteit nodig heeft. Wij, die buiten Venezuela wonen, moeten daar ook aan bijdragen. En omdat we niet constant een pistool op ons hoofd gericht hebben, zijn we niet in de positie om Venezuela te vertellen wat er moet gebeuren. We kunnen onze teleurstelling uiten over sommige beslissingen van de Bolivariaanse leiding, maar we moeten ons afvragen: welk alternatief bieden wij?

Naar mijn mening zal dat alternatief binnen de Bolivariaanse Beweging worden geformuleerd. Er zijn veel intelligente mensen binnen de beweging die ongetwijfeld nadenken over de volgende fase van de confrontatie met de VS en hoe ze zich daarop moeten voorbereiden. Het eerste wat ze uiteraard moeten doen, is accepteren dat er een tactische nederlaag is geleden, de wonden likken en weer opstaan. Dat is niet makkelijk.

Onze taak als activisten die zich inzetten voor de opbouw van een solidariteitsbeweging met Venezuela, is om op het pad van solidariteitsopbouw te blijven, te proberen te begrijpen wat er gaande is en mee te denken over hoe een nieuwe toekomst eruit zou kunnen zien voor de anti-imperialistische beweging in Venezuela.